

Hajós Ferenc–Eperjesi Zsuzsanna

Jogi és vállalkozási ismeretek

2022. évi frissített tartalom

Műszaki Könyvkiadó

- akit gazdasági, vagyon elleni korrupciós bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték (a korábban hatályos törvények szerint a jogkövetkezmények alóli mentesülésig),
- akit:
 - a közélet tisztasága, vagyon elleni bűncselekmény miatt,
 - korrupció, költségvetést károsító, a gazdálkodás rendjét, a fogyasztók érdekeit és a gazdasági verseny tisztaságát sértő, tiltott adatszerzés, információs rendszer elleni bűncselekmény miatt jogerősen elítéltek (a jogkövetkezmények alóli mentesülésig),
 - szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték (a hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesülésig),
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Egy természetes személynek egyidejűleg egy egyéni vállalkozói jogviszonya lehet.

Az **egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése** elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül vagy személyesen kezdeményezhető (okmányirodák, járási hivatalok).

A nyilvántartásban szereplő adatainak megváltozását a változástól számított tizenöt napon belül köteles az e célra rendszeresített elektronikus űrlapon (változás-bejelentési űrlap) a nyilvántartást vezető szervnek bejelenteni (tv. 14. §). Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét legalább egy hónapig és legfeljebb három évig szüneteltetheti. A szüneteltetés bejelentésére az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentésére vonatkozó szabályok szerint kell eljárni. (tv. 18. §).

A megfelelően kitöltött űrlap alapján a hatóság beszerzi az egyéni vállalkozó adószámát és statisztikai számjelét, majd továbbítja a nyilvántartást vezető szervhez. A nyilvántartást vezető szerv a 9. § szerinti értesítés megküldésével egyidejűleg a nyilvántartásba vételről értesíti a Központi Statisztikai Hivatalt, a Közreműködő Szervet, a Hatóságot, valamint a székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamarát, és egyidejűleg megküldik a meghatározott igazolást a bejelentő részére.

Vállalkozói igazolvány nem feltétele a vállalkozói tevékenységnek, kiállítása megszűnt.

Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel.

Az egyéni vállalkozó több tevékenységet is folytathat, tevékenységét több telephelyen, fióktelepen végezheti. Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, az egyéni vállalkozó e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti.

A családi kedvezményt a jogosult a vele közös háztartásban élő házastársával meghatározott szabályok szerint megoszthatja. Jogerős bírósági döntés, egyezség alapján a gyermeket felváltva gondozó szülők a családi pótlékra 50-50%-os arányban jogosultak. Az **első házások kedvezménye** csökkenti az összevont adó alapját. Az a házaspár érvényesítheti, akik közül legalább az egyik házastárs első házasságát köti. Mértéke jogosultsági hónaponként 33 335 forint, amely a házasságkötést követő hónaptól (első jogosultsági hónap) legfeljebb 24 hónapig vehető figyelembe (az összeg megosztásával közösen, vagy kizárólag egyikük veszi igénybe).

 A 25 év alatti fiataloknak 2022-től nem kell személyi jövedelemadót fizetniük a munkával megszerzett és az egyéb jövedelmek után. Ez származhat munkaviszonyból, egyéni vállalkozásból, mezőgazdasági őstermelői tevékenységből, illetve európai parlamenti, vagy önkormányzati képviselői tevékenységből. Így a diákszervezeteknél munkát vállalkók bérét 2022-ben a járulékok mellett már adó sem terheli.

 A **négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye** alapján élethosszig mentesülnek a – munkával szerzett jövedelmek után (részletes felsorolás a törvényben és az igénybevételhez szükséges nyilatkozat tájékoztatójában) – személyijövedelemadó-fizetés alól azok az anyák, akik négy gyermeket szültek vagy fogadtak örökbe, és őket saját háztartásukban nevelték legalább 12 évig. Járulékot azonban továbbra is kell fizetni. E kedvezmény adóelőleg alapja más kedvezménnyel nem csökkenthető, de a négy vagy több gyermeket nevelő anya a családi járulékkedvezményt érvényesítheti a TB szabályoknak megfelelően. A kedvezmény nem vonatkozik az apákra.

 A kedvezmények érvényesítésének feltétele a magánszemély adóelőleg-levonáshoz, adóbevalláshoz vagy munkáltatói adómegállapításhoz tett írásbeli nyilatkozata.

 2022 elején a gyermeket nevelő szülők visszakaphatják a 2021-ben befizetett személyi jövedelemadójuk (szja) összegét az átlagjövedelem szintjéig, szülőnként legfeljebb 809 ezer forintot. Minden, 2021-ben családi kedvezményre jogosult gyermekes szülőnek jár az adó-visszatérítés. (alkalmazottak mellett az egyéni vállalkozók, a mezőgazdasági őstermelők, az ingatlan-bérbeadók, a katás és az ekhós adózóknak is).

Példa a családi kedvezményre

1. Magánszemély havi jövedelme (minimálbér)		200 000 Ft
Éves jövedelme	$200\,000 \times 12$	2 400 000 Ft
Számított adó	2 400 000 Ft 15%-a	360 000 Ft
Fizetendő éves adó		360 000 Ft
2. Magánszemély egy gyermek után részesül családi pótlékban, és havi jövedelme (minimálbér)		200 000 Ft
Éves jövedelme	$200\,000 \times 12$	2 400 000 Ft
Családi kedvezmény	adóalap-csökkentés $66\,670 \times 12$	800 040 Ft
Adóalap	2 400 000–800 040	1 599 960 Ft
Számított adó	1 599 960 Ft 15%-a	239 994 Ft
Fizetendő éves adó		239 994 Ft

 A fizetendő éves adó 239 994 Ft lenne, de a gyermekes családok 809 000 forintig visszakapják az szja-t, így majd az ő adója 0 forint lesz.

3. Magánszemély két eltartott után részesül családi pótlékban, és első házaspár havi jövedelme		300 000 Ft
Éves jövedelme	$300\,000 \times 12$	3 600 000 Ft
Családi kedvezmény (2018-ban)	adóalap-csökkentés $2 \times 133\,330 \text{ Ft} \times 12$	3 199 920 Ft
Első házaspár kedvezménye	(12 hónapra érvényes) $33\,335 \times 12$	400 020 Ft
Adóalap	$3\,600\,000 - 3\,199\,920 - 400\,020$	60 Ft
A számított adó	$60 \times 0,15$	9 Ft
Fizetendő éves adó		0 Ft

 Ha 25 év alatti, nincs személyi jövedelemadó!

Az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmények

Az összevont adóalapot többféle kedvezménnyel lehet csökkenteni, ezek együttes összege legfeljebb az összevont adóalap adójának összegéig terjedhet.

Ezek a következők lehetnek:

Tevékenységi kedvezmény:

- **őstermelői adókedvezmény** és a könyvelői díjkedvezmény együttes összege, legfeljebb 100 ezer forint lehet.

Személyi kedvezmény:

- Súlyosan fogyatékos magánszemélynél igazolás alapján a havi minimálbér 5%-ának megfelelő összeg.

Külföldi illetőségű magánszemélyek adókedvezménye

Nyilatkozattal kell igazolni, hogy azonos vagy hasonló kedvezményt ugyanarra az időszakra másik államban, nem vettek és nem is vesznek igénybe. Feltétel még, hogy a Magyarországon megszerzett önálló és nem önálló tevékenységéből, illetve nyugdíjából megszerzett jövedelme elérje az összes jövedelmének 75%-át.

Rendelkezés az adóról

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak, az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak és önszegélyező pénztárak magánszemély tagja rendelkezhet az összevont adóalapja adójának az adókedvezmények levonása után fennmaradó részéből meghatározott összegek átutalásáról (önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozat). Általában a tagként befizetett összeg, valamint az egyéni számláján jóváírt összeg együttes értékének 20%-a, lekötött számlán legalább 24 hónapra lekötött összeg 10%-a, legfeljebb az adóévben 150 ezer forint. Nyugdíj-előtakarékossági nyilatkozat alapján rendelkezhet a befizetett összeg 20%-ának, de legfeljebb az adóévben 100 ezer forintnak (annál a magánszemélynél, aki 2020. január 1. előtt tölti be a jogszabályok alapján rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, 130 ezer forint) az összevont adóalapja adójának az adókedvezmények levonása után fennmaradó részéből történő átutalásáról (nyugdíj-előtakarékossági nyilatkozat). Részletesen a törvényben.

Az *adóelőleg-nyilatkozatban* a magánszemély nyilatkozik:

- a levonandó költségről, költségháyról,
- a családi kedvezmény érvényesítéséről és megosztásáról,
- az első házások kedvezményének érvényesítéséről,
- súlyosan fogyatékos magánszemélynél az erről szóló igazolás alapján a fogyatékos állapot kezdő napjának hónapjától ezen állapot fennállásának időtartamáról,
- a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye érvényesítéséről.

Ha a családi kedvezményre ugyanazon kedvezményezett eltartott után több magánszemély jogosult, akkor a jogosultak a nyilatkozatot közösen teszik meg.

Az együttesen megillető családi kedvezményt az adóelőleget megállapító munkáltató, kifizető a nyilatkozat szerint veszi figyelembe.

Az **adóelőleg** az adóelőleg-nyilatkozat alapján csökkentett adóelőleg-alap összege után az adó mértékével számított összeg. (Az adóelőleg-alap számítása részletesen a törvényben.)

Példa. Egy alkalmazott havi munkabére 220 000 Ft.

Mennyi az adóelőleg?

Éves vélelmezett jövedelem	$220\,000 \times 12$	2 640 000 Ft
Ennek adója	2 640 000 Ft 15%-a	396 000 Ft
A havi adóelőleg az éves adó tizenketted része: $396\,000 \text{ Ft} / 12$		33 000 Ft
Fizetendő adóelőleg		33 000 Ft

- !?
49. Mekkora összeggel csökkenthető annak a magánszemélynek az éves adóalapja, akinek:
- két kiskorú gyermeke van,
 - három kiskorú gyermeke és egy egyetemista lánya van?
50. Alkalmazottként mennyi adóelőleget vonnak le az Ön havibéréből az alábbi jövedelmek esetén:
- 150 000 Ft,
 - 260 000 Ft?

Különadózó jövedelmek

Mindegyik jövedelem után külön-külön – általában 15%-os kulccsal – kell adózni.

Egyéni vállalkozó adója

Az egyéni vállalkozó a törvény szerint megállapított vállalkozói adóalapja után vállalkozói személyi jövedelemadót, vállalkozói osztalékalapja után az előírt adót fizeti (vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozó), vagy meghatározott feltételekkel átalányadózást választhat. Egyéni cég esetén a törvény szerint választhatja meg a bevallás módját.

A **vállalkozói személyi jövedelemadó mértéke** a vállalkozói jövedelem 9%-a. (Vállalkozói jövedelem = bevételek – kiadások – vállalkozói kivét.) A vállalkozói jövedelmet növelik, illetve csökkentik egyes tételek (részletesen a jogszabályban: 49) B §).

A vállalkozói jövedelemből **osztalékként** juthat jövedelemhez a vállalkozó.

Az egyéni vállalkozó és az őstermelő az értékcsökkenési leírás szabályai szerint számolhatja el eszközeit.

 Átalányadózást is választhat az egyéni vállalkozó (mezőgazdasági kistermelő): egyéni vállalkozók akkor, ha: az átalányadózás megkezdését közvetlenül megelőző adóévben az egyéni vállalkozói bevétele az éves minimálbér tízszeresét nem haladta meg, és az egyéni vállalkozói bevétele az adóévben nem haladja meg az éves minimálbér tízszeresét. Az őstermelők, akkor választhatják, ha az e tevékenységből származó bevételük az adóévben az éves minimálbér tízszeresét nem haladja meg.

 Az átalányadózás szabályai addig alkalmazhatók, amíg az adóévben az egyéni vállalkozó bevétele az éves minimálbér tízszeresét, kiskereskedő esetében az éves minimálbér ötvénszeresét nem haladja meg.

 A jövedelmet a bevételből:

- a) az egyéni vállalkozó 40 százalék,
- b) a törvény 53§ 2. bekezdésében felsorolt vállalkozók 80 százalék,
- c) a kizárólag kiskereskedelmi tevékenységből bevételt szerző egyéni vállalkozó 90 százalék,
- d) a mezőgazdasági őstermelő 90 százalék költséghányad levonásával állapítja meg (átalányban megállapított jövedelem).

A **tételes átalányadózást** csak a fizető-vendéglátó tevékenységet folytatók választhatják. Az adó mértéke szobánként és évente 38 400 Ft.

Ingó és ingatlan vagyon átruházásából származó jövedelem adója

Ingó vagyontárgy esetében az adó mértéke a jövedelem 15%-a, és csak az évi 30 000 Ft adóösszeg feletti részét kell megfizetni.

Az ingatlan és vagyonértékű jog átruházásából származó jövedelem adója ugyancsak 15%. Öt évvel korábban szerzett ingatlan adója 0%

Adómentes a termőföld értékesítéséből származó jövedelem bizonyos feltételekkel.

Tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződésből származó jövedelem adója 15%.

A pénzben folyósított életjáradékról szóló szerződés esetében választható, hogy a bevétel egésze jövedelemnek számítson, ekkor az adó mértéke 15%, az adót a jövedelemből a járadékfolyósítást vállaló fél vonja le és fizeti be az adóhatóságnak, ekkor a magánszemélynek ezt a jövedelmet és annak adóját nem kell bevallania.

A tőkejövedelmek (kamat, osztalék, értékpapír stb.) adója

A **kamatból, osztalékból** származó bevétel egésze jövedelem, amely után az adót, ha az a kifizetőtől származik, a kifizető vonja le, amennyiben nem a kifizetőtől származik, a magánszemély vallja és fizeti be. Az adó mértéke 15%.

A kifizetőt terhelő egyes juttatások adózásának szabályai

Adómentesen adható:

- évente a minimálbér mértékéig a kulturális szolgáltatásra és sportrendezvényre szóló belépő,
- a munkáltató vagy a munkavállaló nevére szóló számla alapján az óvodai és bölcsődei térítés.

A béren kívüli juttatásokat 15%-os személyi jövedelemadó (szja), illetve 13 százalékos (SZOCHO) szociális hozzájárulás terheli. A SZÉP Kártya keretösszege feletti részt pedig 1,18x (15% szja+13% szocho). Átmeneti rendelkezés **2021. június 30-ig nem kell szociális hozzájárulási adót fizetni csak a 15% személyi jövedelemadót.**

A COVID 19 miatti veszélyhelyzet idején a vonatkozó törvényektől eltérő szabályok lépnek életbe, melyekről a 2020. évi LVIII. törvény rendelkezik.

Béren kívüli juttatások (cafeteria)

Széchenyi Pihenő Kártya

2021 január 1. és 2021 június 30. között

- szálláshely alszámla legfeljebb 400 ezer forint támogatás;
- vendéglátás alszámla legfeljebb 265 ezer forint támogatás;
- szabadidő alszámla legfeljebb 135 ezer forint támogatás;

2021 július 1-től

- a szálláshely alszámlán legfeljebb 225 ezer forint támogatás,
- a vendéglátás alszámlán legfeljebb 150 ezer forint támogatás,
- a szabadidő alszámlán legfeljebb 75 ezer forint támogatás.

2021. január 1. és 2021. június 30. között az Szja törvény 70. § (8) bekezdésétől eltérően az éves rekreációs* keretösszeg költségvetési szerv munkáltató esetén évi 400 ezer forint más munkáltató esetében évi 800 ezer forint. 2021. július 1-től az éves rekreációs keretösszeg minden munkáltató esetében 450 ezer forint.

2022. szeptember 30-ig meghosszabbították a SZÉP-kártya alszámlái közötti átjárhatóságot, azaz az egyes alszámlára utalt béren kívüli juttatás bármelyik másik alszámlánál meghatározott szolgáltatás kiegyenlítésére is felhasználható, így például

*Rekreáció

Szabadidőben, a tevékeny pihenés érdekében végzett minden olyan kulturális, társas, játékos és mozgásos tevékenység, melyet a napi fő elfoglaltság által okozott fáradtság, feszültség feloldása, a testi-lelki teljesítőképesség és -képesség helyreállítása, fokozása érdekében tesz az ember.

a vendéglátás alszámlán összegyűlt összegből akár fürdő-, uszodabérlet is vásárolható, vagy a szállásdíj is kiegyenlíthető és 2022 februárjától már élelmiszer is vásárolható SZÉP-kártyával.

Egyes Cafetéria elemek bérként adóznak pl. ajándékutalvány (minimálbér 10%-a feletti rész), helyi bérlet térítése, munkahelyi étkezés, tandíj átvállalása.

Vegyes jövedelmek adója

A **termőföld bérbeadásából** származó jövedelem (földjáradék is) adóztatása a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatósághoz tartozik. Adóját a magánszemély állapítja meg, vallja be és fizeti meg (önadózás). Ha a bevétel a kifizetőtől származik, az adót a kifizető állapítja meg, vonja le, vallja be, és fizeti meg. Az ingatlan bérbeadása az összevont adóalap részeként, önálló tevékenységből származó jövedelemként adózik.

Lakás önkormányzatnak történő bérbeadásából származó bevétel egésze jövedelem, amely után az adó mértéke 0%, más bérbeadás esetén (15%) a bérbeadó magánszemély a bérbeadásból származó bevételéből levonhatja a más településen általa bérbe vett lakás ugyanazon évben igazoltan megfizetett bérleti díját.

A **társasház közös tulajdonának** hasznosításából származó jövedelem adója 15%.

A **nyeremény** egésze jövedelem – ha nem minősül kamatjövedelemnek. Az adó mértéke 15%. Pénzbeli nyeremény esetén az adót a kifizetőnek kell levonni és befizetni. Ha a nyeremény nem pénz, hanem más vagyoni érték, a kifizetőt terhelő adó alapja a nyeremény szokásos piaci értékének 2017-ben 1,18-szorosa. (Pl. 100 egységre vetítve az adó $100 \times 1,18 \times 0,15 = 17,7$). Ha a kamatot egészségügyi hozzájárulás is terheli, 1,27-szeres a szorzó.

Példák a személyi jövedelemadó kiszámítására

1. Egy magánszemély havi bruttó bére 250 000 Ft. Egyéb tevékenységből évi 300 000 Ft jövedelme származik. (Az egyéb tevékenységből származó jövedelem esetén nem alkalmaz tételes költségelszámolást. Így az adóalap az összeg 90 %-a.) Az önkéntes nyugdíjpénztárba havi 4200 Ft-ot fizet. Adó tartozása nincs. Két gyermeke közül egyik középiskolás, másik egyetemista. Mennyi a fizetendő adója?

Bér	$250\,000 \times 12$	3 000 000 Ft
Egyéb tevékenység jövedelme	$(300\,000 - 30\,000)$	270 000 Ft
Összevont adóalap		3 270 000 Ft
Családi kedvezmény két gyermekre tekintettel, egy gyermek után adóalap-csökkentés $133\,330 \times 12$		1 599 960 Ft
Adóalap		1 670 040 Ft
Számított adó	$(1\,670\,040 \text{ Ft } 15\%-a)$	250 506 Ft
– Nyugdíjpénztári befizetés kedvezménye	$(4200 \times 12 = 50\,400 \text{ Ft } 20\%-a)$	10 080 Ft
Fizetendő adó		240 426 Ft

A fizetendő adó 240 426 Ft lenne, de a gyermekes családok 809 000 forintig visszakapják az szja-t, így majd az ő adója 0 forint lesz.

2. Egy magánszemély havi munkabére 350 000 Ft. Vállalkozásból származó éves jövedelme (vállalkozói kivét) 1 500 000 Ft. Három kiskorú gyermeke van. Mennyi adót fizet?

Bér	$350\,000 \times 12$	4 200 000 Ft
Vállalkozói kivét		1 500 000 Ft
Összevont adóalap		5 700 000 Ft
Összes adózandó jövedelem		5 700 000 Ft
Családi kedvezmény	$3 \times 220\,000 \text{ Ft} \times 12$	7 920 000 Ft
Adóalap		0 Ft
Fizetendő adó		0 Ft

A 7 920 000 Ft és az 5 700 000 Ft különbözetét igénybe veheti járulékkedvezményként (tb-törvény).

51. Érdeklődjön ismerős munkavállalótól, hogy részesül-e valamilyen béren kívüli juttatásban!
52. Mennyi adót fizet évente az a munkavállaló, akinek a havibére:
 - a) 160 000 Ft, és gyermektelen,
 - b) 280 000 Ft, és három gyermeke van?

Egyszerűsített vállalkozói adó (eva)

2018. év végével választható utoljára az EVA. Ezt követően már nem lehet áttérni erre az adónemre, de az adóalanyiság nem szűnik meg, egyelőre változatlanul tovább alkalmazható.

Az egyszerűsített vállalkozói **adó alanyai** lehetnek az egyéni és bizonyos társas vállalkozások, szövetkezetek, ügyvédek, állatorvosok stb., amennyiben áfával növelt összes éves bevételük nem haladta meg a 30 millió forintot, és egyéb, a törvényben részletezett feltételeknek megfelelnek.

Az evát választó vállalkozás az egyszerűsített adózással kiváltja az általános forgalmi adót, a cégautó adóját, a gazdasági társaságnál a társasági adót és az osztalék után fizetendő személyi jövedelemadót, egyéni vállalkozónál pedig a vállalkozói személyi jövedelemadót és a vállalkozói osztalékalap után fizetendő személyi jövedelemadót.

Az eva rendszerében kizárólag a vállalkozás adott évi bruttó árbevétele képezi az adó alapját, amelyet a törvényben tételesen felsorolt növelő és csökkentő tételekkel korrigálni kell.

- 12 hónapnál rövidebb adóév esetén az időarányos részét,
- az adóévet megelőző két naptári évben adószámát az állami adóhatóság jogerősen nem törölte vagy függesztette fel,
- az adóévet megelőző adóévéről készítendő beszámolójában a mérlegfőösszege várhatóan nem haladja meg a 3 milliárd forintot.

A kisvállalati **adó alapja** az adózó pénzforgalmi szemléletű eredményének a személyi jellegű kifizetésekkel növelt összege, **mértéke** az adó alapjának 10 százaléka. A nyereséget és bértömeget azonos kulccsal terheli.

A kisvállalati adó adóalánya ezzel mentesül:

- a társasági adó,
- a szociális hozzájárulási adó és
- a szakképzési hozzájárulás

bevallása és megfizetése alól.

Egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (EKHO)

Bizonyos foglalkozási ágakban dolgozók (írók, képzőművészek, iparművészek, rendezők, újságírók, sportszervezők, edzők, hivatásos sportolók stb.) egyszerűsített módon tehetnek eleget adó- és járulékfizetési kötelezettségeiknek.

Az adó mértéke az ekhóval érintett áfa nélküli bevétel:

- magánszemély esetén 13%
 - ha nyugdíjas, vagy az adóévben már megfizette a nyugdíjjárulékot, 11,1%,
- kifizetőnek 13%.

Az ekho alapján a magánszemély egészségügyi szolgáltatásra, baleseti egészségügyi szolgáltatásra, baleseti járadékra és nyugdíjbiztosítási ellátásra jogosult.

Más adó- és közteherfizetési kötelezettsége sem magánszemélynek, sem kifizetőnek nincs. Az ekho meghatározott nagyságú bevételre választható (évi 60 millió, illetve 125 millió Ft). Az EGT-államban biztosított személy esetében a kifizető ekhót nem fizet, a magánszemélynek juttatott ekho-alapul szolgáló bevételből 9,5% ekhót állapít meg és von le.

1.4.2. A fogyasztáshoz kapcsolódó adók

Az **általános forgalmi adó** (áfa) általános és közvetett jellegű fogyasztási adó, amelyet a termékek és szolgáltatások megvásárlásakor a vásárló térít meg, és az eladó fizet be

27%

- a törvényben meghatározott személy, munkáltató szociális hozzájárulási adót fizet, mértéke 13 % (legalább a minimális alap után)

- egyes ellátásoknál marad, hogy **nyugdíjjárulékot** fizet, mértéke 10 %:
 - szociális szövetkezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tag;
 - egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy;
 - álláskeresési támogatásban részesülő személy;
 - gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában, ápolási díjban részesülő személy;
 - rehabilitációs ellátásban részesülő személy;
 - fejlesztési foglalkoztatási díjban részesülő személy;
 - rendvédelmi/honvédelmi egészségkárosodási járadékban/keresetkiegészítésben részesülő személy;

- A foglalkoztató (munkáltató):
 - az egészségügyi szolgáltatások fedezetére külön törvény alapján (2018. évi LII. tv. törvény) szociális hozzájárulási adót (13 %) fizet,
 - hozzájárul a táppénzkiadásokhoz, a biztosított betegsége miatti kereső képtelensége, valamint a kórházi (klinikai) ápolása időtartamára folyósított táppénz egyharmadát fizeti meg.

- Az ekhós bevétel után:
 - a magánszemély 15% ekhót fizet (9,5% SZJA-t és 5,5 % társadalombiztosítási járulékot) a nyugdíjas és bizonyos esetekben más is 11,1%-ot,
 - a kifizető 13 % tb. járulékot fizet.

Saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott 2020 július 1-től már nem minősül biztosítottnak. A járulékalapot képező jövedelme után nem fizet sem egészségbiztosítási, sem nyugdíjjárulékot, és a foglalkoztatót sem terheli a nyugdíjas munkavállalói bér szociális hozzájárulása és a szakképzési hozzájárulás (csak a 15 % SZJA). Járulékfizetés hiányában a saját jogú nyugdíjasok nem részesülhetnek 2020. július 1-jét követő keresőtevékenységük kapcsán 0,5 százalékos nyugdíjmelésben és nem lesznek jogosultak baleseti ellátásokra sem.

Járuléknak minősül: a társadalombiztosítási járulék (18,5%), a nyugdíjjárulék (10%), az egészségügyi szolgáltatási járulék, a megállapodás alapján fizetett nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulék, valamint a táppénz-hozzájárulás.

Járulékfizetési alsó határa: a járulékot havonta legalább a minimálbér 30 százaléka után akkor is meg kell fizetni, ha a foglalkoztatott tényleges járulékalapot képező jövedelme ennél kevesebb.

- a tételes költségelszámolást választó, nemleges nyilatkozatot benyújtó östermelő bevételeinek 4%-a után.

 Az adó mértéke 13%, melyet csak addig kell megfizetni ezen jövedelmek után, amíg a minimálbér 24-szeresét el nem éri az összes szociális hozzájárulási adókötelezettség alá eső jövedelmek összege.

Mentesülnek a hozzájárulás fizetése alól:

-
- a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni és társas vállalkozók, ezeket foglalkoztató kifizetők,
 - az iskolaszövetkezet 25 év alatti tagjai,
 - a táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekgondozási díjban részesülők,
 - az ingatlan bérbeadásából származó jövedelem stb.

Adókedvezmény érvényesíthető:

- a szakképzettséget nem igénylő és a mezőgazdasági munkakörökben,
- a munkaerőpiacra lépők (pályakezdők, álláskereső, anyasági ellátásból visszatérők) után,
- a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők után,
- a megváltozott munkaképességű személyek után,
- a közfoglalkoztatottak után,
- kutatók foglalkoztatása után,
- a kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenység után.

A szakképzési hozzájárulás megszűnik.

Járulékok bevallása és fizetése

A társadalombiztosítási járulékot, az egészségbiztosítási járulékot és a nyugdíj-jarulékot (tagdíjat) elektronikus úton az alábbi időpontig vallja be és fizeti meg a NAV-nak:

- a munkáltató, a kifizető az általa levont, illetve fizetendő járulékot az elszámolt kifizetés hónapját követő hó 12. napjáig,
- az egyéni vállalkozó havonta a tárgy hónapot követő hónap 12. napjáig,
- a kiegészítő tevékenységet folytató negyedévente, a negyedévet követő hó 12-éig fizeti be, és az éves bevallással együtt vallja be,
- a mezőgazdasági östermelő negyedévente, a negyedévet követő hónap 12-éig.

- távolléti díj illeti meg:
 - a szabadság tartamára,
 - a munkavégzés alóli mentesítés időtartamára,
 - óra- vagy teljesítménybérezés esetén a napi munkaidőre, ha az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti nap miatt csökken a teljesítendő munkaidő,
 - ha munkaviszonyra vonatkozó szabály munkavégzés nélkül munkabér fizetését annak mértéke meghatározása nélkül írja elő.

A betegszabadság tartamára a távolléti díj hetven százaléka jár.

A kötelező legkisebb munkabér, a garantált bérminimum összegét és hatályát – a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően – a Kormány állapítja meg. Ennek megfelelően 2022-ben a kötelező legkisebb havi munkabér 200 000 forint, heti bérnél 45 980 forint, napibérnél 9200 forint, órabérnél 1150 forint. Középiskolai végzettség, szakképzettség esetén a havi garantált bérminimum 260 000 forint, hetibérnél 59 780 forint, napibérnél 11 960 forint, órabérnél 1495 forint.

Kötelező legkisebb munkabér: a kormány által kormányrendeletben meghatározott legkisebb munkabér összege, amit a munkáltató köteles fizetni az alkalmazottja részére 8 órás munkaidőre.

Garantált bérminimum: a kormány által kormányrendeletben meghatározott legkisebb munkabér összege, csak és kizárólag a minimum középfokú képzettséghez kötött munkakör betöltése esetén kötelező. Ez azonban nem a munkavállaló legmagasabb iskolai végzettségétől függ, hanem attól, hogy az általa betöltött munkakör milyen végzettséget és szakképzettséget igényel.

Ha alacsonyabb bérben állapodnak meg, az semmis.

A bért a következő adók és járulékok terhelik:

- személyi jövedelemadó (15%)
- tb járulék (18,5 %)
 - 10 % nyugdíjjárulék,
 - 7 % egészségbiztosítási járulék,
 - 1,5 % munkaerőpiaci járulék.

A munkáltató ezen kívül szociális hozzájárulási adót fizet a bér után, melynek mértéke 13 % és megszűnik a 1,5 %-os szakképzési hozzájárulás.

Példa a munkavállaló és a munkáltató által fizetendő járulékokra:

Egy alkalmazott fizetése (bruttó bére) 220 000 Ft. Kinek, milyen fizetési kötelezettsége van?

Az alkalmazott (munkavállaló) a 220 000 Ft-os fizetéséből 18,5 % tb járulékot (40 700 Ft) fizet. Ezen kívül 15% (33 000Ft) személyi jövedelemadót kell fizetnie. Mindezt a munkáltatója vonja le a béréből és fizeti be a NAV, Nemzeti Adó és Vámhivatal számára.

Az munkáltató 13% (28 600 Ft) szociális hozzájárulási adót fizet a munkáltató bére után ugyancsak a NAV-nak.

A munkabér védelme

A munkabért – eltérő rendelkezése hiányában – forintban kell megállapítani, kifizetni és utólag, legalább havonta egy alkalommal kell elszámolni.

Az elszámolásáról a tárgy hónapot követő hónap tizedik napjáig írásbeli tájékoztatást kell adni, melynek olyannak kell lennie, hogy a munkavállaló az elszámolás helyességét, a levonások jogcímét és összegét ellenőrizni tudja.

A munkabért a munkavállaló munkahelyén vagy a munkáltató telephelyén munkaidőben kell kifizetni. A jogalap nélkül kifizetett munkabér hatvan napon túl akkor követelhető vissza, ha a munkavállalónak a kifizetés alaptalanságát fel kellett ismernie, vagy azt maga idézte elő.

Egyéb szabályok a törvényben.

2.4.4. A munkáltató és a munkavállaló kártérítési felelőssége

A munkáltató kártérítési kötelessége

A munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt (elmaradt jövedelmét, dologi kárát, egyéb indokolt költségeit és nem vagyoni kárát).

Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy:

- a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa,
- a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

A munkavállaló kártérítési felelőssége

A munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Mindezt a munkáltatónak kell bizonyítania. A kártérítés mértéke

- 16. életévét betöltötte, és
- a munkaügyi központ által nyilvántartásba vett álláskereső vagy rehabilitációs ellátásban részesül.

A közfoglalkoztatási jogviszony határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül.

2022 első napjától emelkedik a közmunkások bére is, év elejétől a teljes munkaidőben foglalkoztatott közmunkások bére a minimálbér fele, azaz 100 ezer forint. A legalább középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakörnél a garantált bér 130 ezer forint.

A szabadság mértéke naptári évenként 20 munkanap, ha ennél rövidebb ideje foglalkoztatott, a szabadság arányos része jár. Szabadsága (betegszabadsága) tartamára a közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér 70%-a illeti meg.

A közfoglalkoztatási bért is terhelik a következő levonások:

- személyi jövedelemadó (15%),
- társadalombiztosítási járulék (18,5%)

A közfoglalkoztatáshoz képzések kapcsolódnak.

A közfoglalkoztató a közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatás esete a szociális hozzájárulási adóból részkedvezményt vehet igénybe. A részkedvezmény egyenlő a közfoglalkoztatási bér, de legfeljebb a közfoglalkoztatási garantált bér 130%-ának 13,5%-ával.

E kedvezmény és egyéb, törvény alapján járó foglalkoztatási célú adókedvezmény ugyanazon személy után, egyidejűleg nem vehető igénybe.

A munkanélküli ellátások fedezete

A munkanélküli ellátások fedezetére a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szolgál.

Az Alap bevétele:

- a Tb. jogszabály szerinti munkaerő-piaci járulék,
- a szociális hozzájárulási adónak a költségvetési törvényben meghatározott százaléka,
- a központi költségvetési támogatás,
- az állami foglalkoztatási szervek közreműködésével, uniós források bevonásával megvalósuló programok, támogatások, valamint járulékátvállalás végrehajtása érdekében befolyó bevételek,
- uniós forrás terhére megvalósuló operatív program finanszírozására szolgáló előleg,
- az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alaptól társfinanszírozás címen befolyó bevétel,